(جملہ حقوق محفوظ)

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ط

ترجمہ اور اللہ کا حق ہے لوگوں پر حج کرنا اس گھر کا جو شخص قدرت رکھتا ہو اس کی طرف راہ چلنے کی

سفرِ حج

منظوم بزبان پنجابی

از والدہ محترمہ بلقیس بیگم مدظلہما

مرتبہ

محمد خلیل اللہ غفرلہ لدھیانوی ثم السندھی مدرس مدرسہ اشرف العلوم

شکارپور سندھ

عبدالرحمن پبلشر نے چھپوا کر گوٹھ سلیم آباد ریاست خیرپور
میرس سندھ سے شائع کیا

قیمت ۳/ر

شریعت تیری کے صدقے طریقت تیری کے قرباں — حرم اپنے کے گوشہ میں بٹھاؤ یا رسول اللہ
تیری دوری سے جلتا ہے جگر یا احمدِ مرسل — مجھے بھی بابِ رحمت سے بلاؤ یا رسول اللہ
آساں ہو سکرات مجھ پر تیری دعا سے یا نبی — خدا تک التجا میری پہنچاؤ یا رسول اللہ
میری بگڑی ہوئی قسمت اگر کچھ راست ہو جائے — میری تربت بقیع میں کراؤ یا رسول اللہ

ترانہ بحضور حکیم الامت مجدد الشریعت والطریقت مولانا اشرف علی صاحب تھانوی رحمۃ اللہ علیہ

اس دورِ روزہ محفل میں ہر ایک کو آنا جانا ہے — سفر کی منزل سے چل کر ہر ایک کو گھر لوٹ جانا ہے
اشرفِ خلق حسین علی لباس بھی جو بخشے حق کے ولی — چل دیئے یہاں سے سبھی کے سبھی بس یہ کیسا زمانہ ہے
الاشرف ثم الاشرف سے چل دیئے اس میخانہ سے — ہوئے توحید کے متوالے ویران یہ بت خانہ ہے
میری آنکھیں بہتی ہیں میرا دل پگھلتا جاتا ہے — اسی سوز و گداز کی منزل میں مجھے جاں بلب ہو جانا ہے
میری جانگدازی جگر سوزی آشفتہ سری کیا ہو دوا — میرے زخمی دل کے چھالوں کی اکسیر اک صوت جاتا ہے
میرے نفس میں شرر انگیزی ہے میرے سینے میں آتش باری — مجھے انہی شرر میں مرنا ہے اسی آتش میں جل جانا ہے
اے اشرفِ زمن عالی مکاں تیرا رتبہ کہوں میں کیسے بیاں — آثار تیرے ہیں لافانی تیرا عزم و ہمت قلزم ہے
تیری ہر ادا پہ قرباں ہوں تیری طرزِ گویائی پہ شیدا ہوں — دل مضطر خستہ حال میرا تیرے شعلے کا اک پروانہ ہے
ذرا نظرِ کرم سے مجھ کو بھی مئے وصل کا جام ملے ساقی — ہے آتش سوزاں جگر میں مخفی دل خستہ بنے بیابانہ ہے
تیری صد دری پہ ہوں میں قلبا تیری مجلس یاد آتی ہے — تیرے نظم و نسق کا کیا کہنا تیرا نظم تو اک شاہانہ ہے
امداد اللہ ہے ساتھ تیرے یعقوب کی نظریں تجھ پر ہیں — قاسم کے میخانہ کا تو اک بڑا مستانہ ہے
اے فیض شناس اس امت کے اے اشرف اپنے زمانہ کے — تیرے بعد قلوب مردہ کو مئے عشق سے کس نے جلانا ہے

یا رب اختر عاجز کو بھی عشق کی مئے کا جام پلا
مجھے اپنے اس ترانہ سے امت خوابیدہ کو جگانا ہے

(نامی پریس لاہور)

بِسْمِ اللّٰہِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ط

نَحْمَدُہٗ وَنُصَلِّیْ عَلٰی رَسُوْلِہِ الْکَرِیْم اَمَّا بعد

حقیقتِ حال

۱۳۶۳ھ مطابق ۱۹۴۴ء میں ہندوستان کے حجاج کے شوق و ذوق کا عجیب انداز تھا۔ حالانکہ مصارف حج انتہا درجہ گراں تھے مگر بیت اللہ کے شیدائیوں نے اس کی کچھ پرواہ نہ کی اس کی وجہ یہ تھی کہ اس حج کا موقع زائرین حرمین کے لئے نہایت انتظار و اشتیاق کے بعد آیا تھا اس سے قبل جنگ یورپ کی وجہ سے حجاز کا راستہ بند تھا۔

اس حج میں احقر کے والدین محترمین مدظلہما العالی بھی زیارت حرمین شریفین سے مشرف ہوئے احقر کی والدہ ماجدہ نے اپنے حالاتِ سفر پنجابی نظم میں قلم بند فرمائے ان کی واپسی پر میں نے وہ نظم دیکھی تو پسند آئی خیال ہوا کہ یہ نظم معہ ان کی دیگر نظموں کے طبع کرا دی جائے تو اہلِ ذوق کے لئے بہتر و مفید ہو گا۔

خلیق احمد
جولائی ۱۹۹۰ء

حمد و صلوٰۃ

اول صفت ربیدی کہیئے جس نے خلق بنایا
اول سب تھیں عرشاں اتے احمد نام سجایا

آکھ صلوٰۃ سلام ہزاراں اوس نبی دیتائیں
حبیب اپنے تے رحمت بھیجے آپ خداوندسائیں

خاتم نبیاں دنیا اندر سب توں پچھے آیا
پُت عبداللہ پوتا مطلب حضرت آمنہ جایا

پر مرتبے اندر سب تھیں اعلیٰ اُس دا شان بنایا
وچ حیاتی عرشاں اتے سد معراج کرایا

پھر چالے یار نبی دیاں تائیں جو ہین تھم اسلامی
جان تصدق کیتی اوپر دین مدامی

مرشد دی تعریف کراں پھر جیدا شان سوایا
دنیا اندر آکے جس نے اعلیٰ رتبہ پایا

اشرف علی ہے نام پیارا جانے عام لوکائی
کتاباں بھون دے قصبے اندر ساری عمر لنگھائی

مولانا اندر وچ ربدی طرفوں بن مجدد آیا
واہ وا خدمت دین دی کیتی سوہنا کم چلایا

بہت ورک تصنیفاں اُس دیاں دینی حکم سنائے
مشکل مسئلے مومناں تائیں کر آسان کھائے

اور واقف سی شرع تھیں جاذق وچ زمانے
عالم فاضل کُل علم دا حافظ بھی قرآنے

ہر کم اندر ڈرے خدا تھیں نال سلیقے کردا
مسکیناں تے رحم کما وے اور اللہ دا بردا

پورے دی پابندی کردا جیونکہ حکم خدا دی
تے دنیا والی حرص نہ رکھے اللہ دا شیدائی

تیرہ سو سن باسٹھ ہجری ۱۳۶۲ جد فضل اللہ حکم سنائے
انی سو ترتالی عیسوی ۱۹۴۳ موت سنیہے آئے

پند رہویں شب ماہ رجب دی دنیا چھوڑ سدھائے
آکھ لبیک خدا دے حکموں جنت ڈیرے لائے

یارب صدقے نبیاں ولیاں جو محبوب ہیں تیرے
کریں مقاصد پورے سارے دین دنی وچ میرے

مقصود اور دعا!

پاک الٰہا شاہنشاہا بھیج مکّے ول مینوں   کراں طواف بیت اللہ دا سب یقیناں تینوں
لیکے بوسہ حجر اسود دا مست الست ہو جاواں   پیواں جا کے زمزم چاہ تے بجدا سر تے پاواں
سر منہ رگڑاں تیرے در تے روواں نالے زاری   نامہ کالا میرے عملاں والا دھوویں یا رب باری
مکے مدینے والے شاہ جو ہیں محبوب او تیرے   در اُسدے تے حاضر ہو واں کراں مدینے ڈیرے
رو رو کے میں کراں دعائیں اُٹھ اُٹھ وقت سحر دے   بخشیں یا رب طاقت مینوں خاطر ایس سفر دے

میری دُعا کی قبولیت اور چند سال کے بعد حج کی اجازت

چڑھیا ماہ رمضان مبارک ہو یاں قبول دعائیاں   ستے بخت جگائے مولا تے خوشخبریاں آئیاں
کئی سالاں توں جنگ سبب سی ستہ بند حجازی   مومن مسلم مل کر سب نے کیتی عرض گذاری
کر اعلان حکومت دتا کھُلا راہ حجازی   دے توفیق بلاوے اوتھے آپ خداوند قاضی
ملکاں دے وچ دھماں پیاں مومن دن سوائے   قسمتاں والے ہیں ٹر چلے جیہڑے رب بلائے

سفر حج کو روانگی اور حالات سفر

۱۳۶۳
تیرہ سو تریسٹھ ہجری گھر تھیں ہوئی روانی   اٹھ شوال تے بدھ دیہاڑے واہ واشان گرامی
کراچی جا اکٹھے ہوئے حاجی کیمپ وچہ سارے   نال خوشی دے لاون مومن اللہ اکبر نعرے
ہندوستان حکومت کیتا تکلیف ذرا نہ ہوئی   غسلخانے پاخانے نلکے سب تیار کیتو ئی
پنج چھ روز کراچی ٹھہرے تے ریڈیو خبر سنائے   جو قانون مقرر ہوئے سارے حال بتائے
ٹانگیاں اتے کر اسواری طرف بندر دی آئے   ہوئی تلاشی سیٹی دی اُٹھ گئیاں نوٹ گنائے

پاسپورٹ ہتھ پکڑے سبھناں جو اعمالاں نامے   پُل صراط تے قیامت والے لنگوں ہر کوئی اُسنوں جانے
جہاز اندر بسم اللہ پڑھکے ہر کوئی حاجی چڑھیا   برکت ایس کلاموں ریا جاوے بیڑا تریا
بسم اللہ مجریہا پڑھ کے دتا چھوڑ وطن نوں   ستویں دن جا خشکی ڈٹھی لہستے وچہ عدن نوں
ستویں دن عدن تے پہنچے دسویں کامران تے   بارھویں جا یلملم پہنچے حاجی لوگ ریانے
سمندر پانی رنگ برنگا کتنے ہرا کتنے کالا   کتے دور تے نظریں آوے ہر جا پیا ہو چالا
وچ جہازاں کھانا ملدا چاول سبزیاں نالے   آلو گوشت چار تے چائے بھر بھر پین پیالے
فسٹ کلاس دا درجہ بندے جیہتی قیمتاں والے   کھانے رنگ برنگے کھاندے تیز مصالیاں والے
غسلخانے پاخانے نلکے سب موجود ایہا ئی   مٹھا پانی پین نوں بندے پندے وچ صراحی
دس دن جہاز چلیندا جاوے شہر کامران آیا   بیڑیاں اتے چڑھ مسکیناں آن سوال سنایا
منگن خیر خیراتاں آکے کرن سوال تمانے   کھوگئے کوڈے ویکھن والے حاجیاں نے پیجانے
بارھویں دن یلملم پہنچے حاجی سارے بھائی   بنھ احرام تے نفلاں پڑھدے پھر لبیک بلائی
سمندر پانی تیز سی اوتھے بند رنگ برنگے   بھائے لگ ہیں عملاں دے ہر کوئی کھر کھر کنبے
کھڑا جہاز سمندر وچ بیڑیاں جدیوں آون   بدو لوگ اسباب اٹھاون تے لبیک بلاون
سب سامان جو بیڑیاں والا جدے نے جا رکھاون   خچراں والی گڈیاں اُتے معلماں دے گھر جاون
انہاں دے گھر راحت کیتی جا کر جا رد پہاڑے   سب کجھ حاضر کیتا اونہاں چراغ مکان چیارے
مکے ٹپنے جاون خاطر پھیر سواریاں آیاں   اٹھ کیا دے موٹر لاریاں اس جا حاضر پایاں
دو تین گھنٹے لاریاں پیڈا جدیوں مکہ سارا   قدر اک میل ہے پہلے اوندا باب مکے دا پیلا

بیت اللہ میں حاضری اور عمرہ کا ادا کرنا

طواف قدوم تے عمرے خاطر بیت اللہ ول آئے   شوق دلاندے پورے کیتے واہ وا فضل خدائے

پھیرے ست لیا ون حاجی نے تکبیراں کہندے
اللہ اکبر نام تیرا جو روشن چڑھدے لہندے

پڑھن دوگانہ وچ حطیمے وڈا افضل غفاری
چھم چھم برسے رحمت ربدی کرم کیتا ربّ باری

مقام ابراہیم دے اندر خلق اکٹھی ہووے
نماز پڑھے کوئی ہتھ اٹھاوے کوئی سجدے وچ رووے

زمزم پچھے مستوراتاں پڑھن نماز قطاراں
باب بیت اللہ حشماں اگے کردیاں شکر ہزاراں

ہتھ اٹھاون جھولیاں اڈن یا رب بخش خطائیں
بخشیں ماں پیو پیر سارے نالے سر دے سائیں

بخشیں ربا مومن سارے حج طواف جو کردے
عاجز نیمے تیرے سائیاں تکے در دے بردے

صفا مروہ وچ اس تھاں توں پچھے دوڑن حاجی سارے
نٹھے جاندے کرن دعائیں خوف اللہ دے مارے

اودھر ویکھے جوٹیوں ننگے پھردے وانگ یتیماں
کرن گدائی در تیرے تے پاویں خیر کریماں

نیویں جاون دوڑن جلدی جیوں کر حکم الٰہی دا
بی بی ہاجرہ دوڑ کے ایتھوں پاس پتر دے آئی

واہ سبحان اللہ ایہہ ستے کیسا بھاگیں بھریا
حضرت ہاجرہ نے جس جا تے ڈیرا آ کے دھریا

اسماعیل پیارا ستا زمزم والی جا تے
نیویں جاواں دوڑے بی بی ویکھے اٹھوں آ کے

صفا مروہ توں فارغ ہویاں عمرہ کامل ہووے
چھڈ احرام حلالی ہووں جنہوں لائق ہووے

احرام عمرے توں باہر آون حج تمتع والے
جنہاں قران دی نیت کیتی رہندے اوسے حالے

بیان حج اکبر

چند اٹھ تاریخ جداں ہووے احرام بنھن سب حاجی
بول لبیک منیٰ نوں جاندے رحمت ہوئی تعدادی

پڑھدے پنج نمازاں اوتھے صبح ہوئی اٹھ جاندے
تمبو پٹ منیٰ دے بوہوں وچہ عرفات لیجاندے

قافلیاں دے نال معلم ہندے پہنچے سارے
جا جاندے کم اونہاں دے کردے نمبر وارے

منتاں گھنٹیاں اندر اوتھے خلق جمع ہو جاوے
گویا دن قیامت دا عقل ہو ماغوں جاوے

جبل رحمت دے اردے گردے حاجی کرن دعائیں
دین ایمان سلامت رکھیں یا رب مرداں تائیں

رحمت دی امید لانوں وچ بندے کھڑے سارے
بخشے ہووں جرم اساڈے خالق ستر ہارے

مزدلفہ دی بعد غروبوں حاجی کرن تیاری
اٹھ کھلو نیاندی کرن سواری کوئی پہنچے وچہ تاری

مزدلفہ وچہ پہنچن حاجی کنکراں چگن وچہ جائے
ساری راتیں کرن دعائیں خوف خدا دے مارے

صبح ہوئے تے جتن توپاں خوشی ہووے دل ہارے
وضو ساز نمازاں پڑھ کے وحدت دا دم بھردے

آپو آپ سواریاں اتے پھیر منیٰ ول جاندے
کنکر یارن جمرے تائیں پھیر قربانی دیندے

کرن حجامت کپڑے پالے مرداں ہور زناں دے
چھڈ دا احرام سبھوں پھر مکے ول جاندے

عید ہاڑا ہوئے اس دن جدوں مکے ول جاون
کرن طواف زیارت والا پھیریاں سب لگاون

فارغ ہو کے بیت اللہ توں پھیر منیٰ ول جاندے
خوشیاں حد حساب نہ کوئی فرحت وچ دلاں دے

دوجے روز چلاون کنکر تنہاں جمریاں تائیں
تیجے روز بھی ہو حالت جیوں کر دسیا سائیں

رمی رودی خاطر اوتھے تن دہاڑے رہندے
رہا پھیر لیا دیں ایتھے سارے مومن کہندے

تیرہویں چند پیشیوں پچھے ٹھوڑ منیٰ نوں آون
طواف وداع دی خاطر حاجی سارے مکے جاون

تھوڑے ویلے روز ہن مکے وچ سب بندے رحمانی
جا میقاتے لیاون عمرہ شوق جنہاں دل جانی

مومناں تائیں آکھ سنایا حج والا سب حالا
بیت اللہ دا آون لگا وقت جدائی والا

پھر دروازہ بیت اللہ دا اکھے سائیں روندے
وقت وداع دا نیڑے آیا خون جگر دا پیندے

الٹے پیریں واپس ہوندے بہت دعائیں کردے
باب وداع تھیں لنگھن سارے عجز نیازاں کردے

باب وداع وچ رندے عاجز رستہ لبن مشکدا
ٹھنڈے ساہ بھرندے سارے تن وچ جگر تڑپدا

بیت اللہ نوں ویکھ نہ رجدے اکھیں نیر نہ سکدا
زاریاں کرکے قبول خدا ونوں سر جنہاں فلک دا

اوسے روز مکے نوں چھڈن عاجز حال ننانے
چک اسباب چلن سب حاجی لاریاں جس ٹکانے

سفرِ مدینہ منوّرہ

پڑھ درود نے کرن سواری روشن ہوون سینے   قسمت اج لیجاوے سانوں جتھے لعل نگینے
لاریاں اُٹھاں والے قافلے طرف مدینے جاندے   وچ حضوری حاضر ہندے چنگے بخت جنہاندے
رستے وچ سواریاں اٹکن کرن نماز ادائی   روٹی پانی جدیوں لیندے حاجی سارے بھائی
ہر ہر منزل اتے ہندے بدو یا بچھ شماراں   طرف مدینے جاندی خلقت کھڑ رہیاں گلزاراں
تن دن راتاں لاریاں چلن گونج درود دی پیندی   ہادی دا گھر نیڑے آیا ساری خلقت کہندی
دل تڑپے نے اکھیاں ترسن کدوں مدینہ دسدا   مولا آپ ملادے سانوں شافع روز حشر دا
تڑپ تڑپ کے پینڈا مکدا آخری منزل اوندے   ذوالحلیفہ نام ہے سدا بئر علی بھی کہندے
ذوالحلیفہ توں جد نکلن سبز گنبد دس آون   عاشق صدقے جاون سارے لاریاں گل گھیرون
تڑپ سواریوں اترن سارے روندے زاروزاری   یا نبی اللہ کرم کمایو عاجز امت ساری
پھیر سواریاں تے چڑھ بہندے روکے منہ دھوندے   اج مہمان چلے گھر جسدی ہی شاہ بحر دے لیندے
سواریاں تیز کریندے سارے پڑھن درود سوایا   شوقوں جان چلی وچ دم دے ہادی دا گھر آیا
نکھاون نیوں کجھ نہ سجھے کدوں زیارت کریئے   مدینہ والیاں گلیاں دے وچ پیر کدوں جا دھریئے
گردن کڈھ کڈھ لاریاں وچوں ویکھن گنبد پیارا   سوہنا شہر مدینہ آیا جتھے نبیؐ سہارا
لاریاں اُڈ کڈھ کھلوندے سارے وچ میدان مدینے   ایک میل دا رستہ وکھوں جتھے ماہ جبینے
حاجی لوگ ناواقف ہندے اوس ملک دے حالوں   معلم ہندے حاضر اوتھے سارے استقبالوں
کھوتیاں والیاں گڈیاں اُتے چک اسباب لیجاندے   داخل ہندے وچ مکینے جتھے سرور رہندے
سوہنی ہوا مدینے والی مٹھا ٹھنڈا پانی   بھکھ تریہ نہ ستیا جا کے اوتھے نال یقین پچھانی
دینہ باعدب دینی ہوشے حاجی لوگ جو اوندے   گلیاں کوچیاں وچ حرم دے سبھ درود پڑھیندے

رکھ اسباب لگا دین تالے کریدے غسل شتابی   پہن پوشاکاں حاضر ہندے جتھے سوہنا ہادی
دروازے تے بیٹھے ہندے جُتی سنبھالن والے   مکے پیسے دے وضوں کریدے جُتی انہاں حوالے

دربارِ نبوی ﷺ میں حاضری

چڑھن دے ہیر جان پیغمبر دی سارا بدن تھراوے   یا نبی اللہ تیرے باجھوں کہیڑا درد ونڈاوے
فجر ظہر عصر تے مغرب کرن زیارت جاندے   حاضر ہندے وچ حضوری دردا حال سناندے
عیباں بھرے گناہیں آئے در تیرے تے سائیاں   کرو دعا خداوند بخشے ساڈیاں کل خطائیاں
مومن تڑپن جیوں مچھلی تڑپے دیوے تے پروانہ   سپاہی نیڑے ہوون نہ دیندے جتھے نبیؐ یگانہ
تو سروار دو عالم نبیا میں بلہاری جاواں   حاضر ہو کے وچ قدماں دے اپنا حال سناواں
ساون ماہ دے بدل وانگوں برسن نین نبیا!   رحمت نظر اُٹھا اک واری میرا ویکھ قضیا!
مینوں مان ہے تیرے اتے جھڑک نہ دور ہٹائیں   روز قیامت عاجز نائیں کوثر جام پلائیں
روضہ تیرا ویہندا ہووے جلوہ تیرا صدقے واری جاواں   رُخ دیاں لوواں دعا ہیں حضرت قدمیں خاک ہو جاواں
دارالامن تیرے گھر نوں کہندے کیونکر بھلا نہ ہوشے   مُرشد سدھا رستہ دسے زنگ دلاں دے دھوشے
عمر پنجاہ سالاں گزری اج ڈٹھا گھر تیرا   ماں دے بیٹیوں جمعے جد دا نام پیا کن تیرا
میرے آقا تیرے مولا شافع روز حشر دے   تیری وچ جدائی نبیا دل زیاں تن پڑدے
دل چاہے میں تو رہ جاواں نبد جبر دے سارے   پر ایہہ حکم الٰہی ناہیں کون کوئی دم مارے
رہبر میرے تیرے باجھوں کس نوں کوک سناواں   روز قیامت در اللہ تے کون وسیلہ پاواں
تیرے باجھوں ہو نہ کوئی کہیڑا آن چھڈاوے   سالے کہن محمدؐ سرور ترس کرے گل لاوے
تیرے باجھ پیغمبر میرا کوئی وسیلہ ناہیں   پھڑ کے بانہہ ہو امت اپنی وچ فردوس پہنچائیں
دکھ کا دُکھن سرو ہیتوں توں غمخوار غریباں   ساری عمر نہ بھُلوں در لبیا تیرا انہاں نصیباں

در تیرے تے کھڑی بھراواں نیناں جھڑ بانا نیاں — یا نبی اللہ کرو دعائیں بخشے رب خطائیاں
یا نبی اللہ کرو دعائیں ایمان سلامت جاوے — وقت نزع دے شر شیطانوں خالق آپ بچاوے
وچ قبر دے کہن فرشتے کیہڑا رب ہے تیرا — یا نبی اللہ ساتھی ہووے اشہد کلمہ تیرا
بندیاں دی محتاجی کولوں اللہ پاک بچاوے — بندیاں طرفوں پھیرے سانوں نیکی طرف لگاوے
بخشے اللہ پیر اساڈے دینی فیض ہے جس دا — حکیم الامت سدیا جاوے اشرف نام ہے سدا
یا نبی اللہ کرو دعائیں بخشے میرے گھر دے — ماں پیو شوہر بچیاں نانیاں ہور پڑوسی چوگردے
بھائی بہن پھوپھی ماسی ماموں چاچے سارے — بخشیں باسجھاں نانکیاں ہور استاد سہارے
یا نبی اللہ کرو دعائیں رشتے دار جو میرے — شاغل ہوون نیک کماں نوں چ کرن بہشتیں ڈیرے
یا نبی اللہ کرو دعائیں عاجز امت تیری — بھر گناہ وچ رڑدی جاندی اس عاصی دی بیڑی
یا نبی اللہ کرو دعائیں مومن ہوون وڈھیرے — چھوڑن کفر تے کلمہ پڑھدے ڈگدے آون تیرے
ٹردیاں کرو منظور مقدر با صدقے پیاریاں آلاں — آغوش نبی دے وچہ ستے ہوئے جو سید ابراراں
بیٹھن یار نبی دے گرد دے جیوں چند گرد ستارے — مسجد نبوی اندر بہندے فرشتے کرن نظارے
دین تیرے دے پودے رب شیر بہادر نامی — پھڑ تلوار فولادی ایہناں کڈھ دیا کفر تمامی
پت بھتیجے مارے ایہناں دین نبی دے یارو — شیطاں تھیں بھل نہ جاندا لگن جیس بازاروں
سوہنی شکل نورانی چہرے منہ وچ ذکر الٰہی — رب سولی مٹن جیہڑے کردے مار تباہی
جاوے یار نبی دے پیالے چوہاں فضل ربانی — محرم راز نبی دے ہیں اوہ خاص دلے دے جانی
دو بہادر ستے ہوئے روضے حضرت والے — دنیا دے وچ ہے اکٹھے ہن بھی اوسے حالے

لکھ درود سلام ہزاراں نبی اتے اصحاباں
سابیاں لکھ لکھ ہوون صلوتاں آل اتے ازواجاں

روضہ انور سے جدائی ہندوستان کو واپسی

ہویا حکم حکومت والوں کرو رباطاں خالی — چلے طرف جدے دی سارے چھڈ یا ملک اینہ عالی
چھوڑ مدینہ چلن حاجی روندے تے کرلاندے — ٹرنے ویلے پیغمبر نوں لین اجازت جاندے
یا نبی اللہ کرو دعائیں او گنہار میں چلی — ہند نکمے دے وچ جا کے تڑپے جان اکلی
بندے ربدے لنگ سے نگے کوئی ہسدے کوئی روندے — عاشق جیہڑے چھوڑ مدینہ منجو ہار پروندے
کیونکر جاواں ملک اپنے نوں چھوڑ دہلیز میں تیری — جھولا جھلے درد غماں دا ہجر تیرے نے گھیری
ہتھ ملاں تے نلیاں پاٹن اکھیاں پٹ پٹ ویکھاں — آہ روضے دی جالی تیری پھیر کدوں آ ویکھاں
تن تسیح جگر تڑپدا میرا جیوں مچھلی بن پانی — تیرے باہجوں کون سنے ہن میری دکھانی
سدیوں پھیر بلیا جلدی جیہڑا ہمسندا آواں — نعل جوتی مبارک ملے جے مینوں چم اکھیں تے لاواں
لے ہٹکورے روواں حضرت ہوئی مثل سودائی — تن دی طاقت عقل دماغوں چھوڑ گئی ہو راہی
قدم ترن دو گھڑیاں اکٹھاں رو رو کے چھپاواں — گھر تیرے نوں کیونکر چھوڑاں دیکھ دے دل جاواں
صبر میرا اج چھوڑ گیا ئی کس نوں سد پکڑاواں — لگن تیر جگر وچ جیکر قدم جاں باہر پاواں
رو رو رخصت ہوندے حاجی چھوڑن اج حرم نوں — جیوں عیال دا بکرا بلبل چھوڑے وس چمن نوں
مسجد نبوی وچوں نکلن مومن ایسے حیلے — نال رومالاں اکھیں پونجھن نکلن در تیرے ولے
نکل دیلنر اور پیغمبر دی رو رو کرن سلاماں — نبی خدا دے پھیر بلایو قدماں دے وچ غلاماں
چک اسباب مزدور لیجاندے سواریاں والی جائے — شالا رب بلاوے آپی دیوے خبریں پھیر لیائے
شتراں پنڈ اباراں رہاندا اندیشیوں جتنے نابیں — تن دن رات چلیندی لاری کھڑدی جا بجائیں
کجھ ہانسے ہین جدو جہد سب جمع ہو جاندے — ٹکٹاں ہوون حکومت ہتھیں حاجی واپس لیندے
کل سامان معلماں دے گھر رکھن آندے جاندے — چھڑاں والیاں گڈیاں اتے طرف بندر دی جاندے

ہے مدعون جدے دے اندر بانی سب جہاندی — اتھے خلقت سادی اوتھے کرن زیارت چاندی
جدے والے بندہ اُتوں بیڑیاں دے وچ بہندے — تد دو میلاں چلے بیڑی پھیر جہازیں بہندے
بیڑی آن مقابل ہووے جتھے جہازاں پوڑی — پاسپورٹ پانو ویکھن اوتھے چڑھ نہ سکدے چوری
بچھا مصلے بہندے حاجی ذکر الٰہی کردے — پڑھن نمازاں تسبیحاں کردے جاں سمندر تردے
محمدی بیڑا تردا جاندا وچ سمندر کالے — ایس طوفان اندھیرے وچوں رب بن کون نکالے
سمندر پانی کوڑا انتاپات نہ کیتی جاوے — رہندے اوتھے دیدے بندے موت جنہاندی آوے
جدیوں چڑھ کراچی آیا قافلہ حاجیاں والا — بندرگاہ وچہ خبراں ہویاں کھل گیا سب حالا
اللہ دے گھر وچوں آئے حاجی لوگ ہزاراں — نکل جہازوں بندے آکے تون کرے کوئی تاراں
یکھیاں ٹانگیاں والے سب نوں حاجی کیمپ پہچاندے — نال تسلی سیر کراچی کر گڈی ول جاندے
حاجیاں تائیں لیاں ٹریاں اُتے ذنا لکھ سپاہیاں — رش نہ ہووے بہتی ایتھے دیون نیاں بدھائیاں
اپنے اپنے اسٹیشناں اتے جیہڑے حاجی آئے — استقبالوں آئے مومن اتے پھلاں ہار پہنائے
نال تجمل شوکت شاناں حاجی لوگ لیاندے — ملدے مومن رستے اندر دعائیں خیر کراندے
پڑھ بسم اللہ حاجی لوکاں گھر وچ قدم ٹکایا — پڑھن دوگانہ کرن دعائیں تیرا شکر خدایا
درد فراقوں بیٹھی ہوندے مین بلقیس بیچاری — رہا ہیری پھیر لیاویں گھر اپنے دل داری

نظم در شوق بیت اللہ

بیت اللہ دی کشش ہے دل تس کھچیدی ہر دم میتوں — وچہ مطاف ہے اللہ اللہ یاد کرن سب تینوں
رکن یمانی نوں ہتھ لاوندے چمدے حجر اسود توں — سرخی مائل نور چمکیا دیسدا ہر بنیریوں
پکڑ دہلیز بیت تیری دی روندے زار و زاری — معاف کریں تقصیر اساڈی یا رب پاک غفاری
جھلمل جھلمل پیا کردا اللہ اللہ دسدا — محمد الرسول اللہ وچ لکھیا جیہڑا دل نوں کھسدا

کالا پردہ بیت اللہ دا چمکے نور تجلے — حاجی وچ مطاف دے روندے پاویں خیر توں اللہ
ختم طواف تے نفلاں پڑھدے وچ حطیم پیاری — اگے ابراہیم مصلے مرد کریندے زاری
وقت نمازاں وچ حرم دے سپاہی کم ہو جاندے — صلوٰۃ صلوٰۃ سپاہی آکھن سوٹیاں آکھڑ کاندے
دن تے راتیں وچ حرم دے سپاہی پھیریاں پوندے — وقت نمازاں سوندا جیہڑا اگہ دن پکڑ بہوندے
مطاف کتالے زمزم چشمہ رج رج حاجی پیندے — وضو کریندے ہتے پوندے حمد الٰہی کہندے
ماون کھودی بہتا چیری اوپر لوہے جالی — چھ ست ٹوٹی کے چلن اوپر وچ مشین نرالی
وچ مکان دے زمزم پیارا دہ تے کھڑا سپاہی — اتی تہیری پین تے دیندے کردے بہت صفائی
نال دیواراں زمزم والی کوٹھیاں اٹھ بنایاں — زمزم نال لبالب بھریاں قسمتاں لب جگایاں
حرم شریف دے باہر کمیٹی اٹھ حوض بنائے — زمزم بھریاں ٹوٹیاں لائیاں حاجی خوش ہو آئے
پہلے وقتاں اندر حاجی بڑی تکلیف اٹھاندے — پیہتر کھاندے مال کھاندے بدو لوگ ستاندے
کھوتیاں اٹھاں والے ویلے گزر گئے ہن سارے — موٹر کاراں بساں لاریاں چلن ہر بازارے
ابن سعود نوں جم جم جیویں تیریاں دور بلائیں — حاجیاں ناندی توں کریں حفاظت دیویں رب جتیاں

نظم در اشتیاق روضۂ انور

چڑھیا چن مکے دے اندر دو جگ وچ روشنائی — جن انسان ملائک صدقے ہے محبوب خدائی
نبیاں دی سرداری اچوں ہے سردار انوکھا — سنت اس دی محکم پکڑے جاوے جنت سوکھا
میں قربان نبیا تیتھوں واراں جند پیاری — اللہ فضل کرے دیتیرا جا ویکھاں اک واری
بیتیاں کھول سناواں رہبر کالے دفتر میرے — نام خدا دے سن لے عرضاں ان ڈگی در تیرے
دل چاہے پھڑ جالی روواں اے پیڑن تے ہر ویندے — ادبوں گل خلاف ایہہ آہی سارے عالم کہندے
سوہنے شملے والیا شاہا واہ تیری سرداری — صدقے تیرے ہیں عاجز تے رحم کرے رب باری

کالی کملی والیا عربی تیرا حسن دلارا   تیری نظروں قمر فلک دا ہویا پارہ پارہ
ٹھنڈے ساہ بھراں نہ اتیں انکھیں وگن پھوارے   تن وچ گھراں روح شہر مدینے دلبر دے دربارے
لے ہٹکورے روواں تھیتی کوئی پیش نہ جاوے   مدنی والے دے در اُتے کون مینوں لے جاوے
توں واحد لاشریک الٰہی تیری سچ خدائی   فضلوں بھیج مدینے مینوں جان لباں تے آئی
کوک کراں فریاد الٰہی تیں گھر کمی نہ کائی   انکھیں نال دکھا بیت اللہ جیدی سخت جدائی
صدقے جاواں بیت اللہ تیں گھماں ہو ویراناں   پڑھ تکبیر لواں حجب بوسہ جیدا عالی شاناں
کالے پردے بیت اللہ دے کالک دل دی دھوندے   عاصی بندے سب سچے دے لے پردہ سر روندے
پھڑ دروازہ بیت اللہ دا روواں ہو دیوانی   ہووے صبری جاندے جاواں پیواں زمزم پانی
جوڑاں ہتھ خدا دے اگے جیہدی صفت قدیمی   فضلوں آپ کھلاوے مینوں دروازہ ابراہیمی
ہند ملک دے باغ باغیچے دل نوں دلنہ بھاندے   کالے جبل جو شہر مدینے ٹھنڈا اکھیاں نوں پاندے
میں سُنیا اوہ شہر سوہنا دسدا شہر مدینے   جس دا ناں لیاں ٹھنڈ پیندی ہر مومن دے سینے
میں سُنیا اوہ رہبر میرا سُندا کل دعائیں   رو رو حال سناوے امت اول آخر تائیں
میں سنیا محبوب خدا دا منگدا فضل الٰہوں   امت دے حق کردے دعائیں اللہ دی درگاہوں
نے درخواست عبد السلام دی در تیرے تے آئی   کر دعا میرے حق اندر یا محبوب خدائی

نعت شریف

محمدؐ کی فدائی ہوں محمدؐ رہنما میرے!   میں امت ہوں محمدؐ کی محمدؐ پیشوا میرے
خدایا کھینچ دے مجھ کو مدینے کی طرف جلدی   میں بتا حال بتلاؤں تو ہاں غمخوار ہیں میرے
محمدؐ کی جدائی کے ستم میں کب تلک صدمے   ٹھنڈک میری آنکھوں کی ہو نور بصر میرے
نکیریں آکے مرقد میں جو پوچھینگے کہ مَنْ ھٰذا   کہوں گی ابن عبداللہ محمدؐ مصطفٰے میرے

تیرے صدقے میرے آقا تیرے قدموں کے صدقے سے   خدا دھووے سبھی دفتر سیاہ کاری جو ہوں میرے
میرے چھوٹے بڑے شیدا ہیں تم پر یا رسول اللہ   میری اولاد قربان اور فدا ماں باپ ہیں میرے
میں کہتی ہوں یہ رو رو کر سنو اے قافلے والو   مجھے بھی ساتھ لیجاؤ وہاں سردار ہیں میرے
جماعت مسلمانوں کی سبھی لبیک کہتی ہے   چلے مہمان گھر اُس کے جو سید ابرار ہیں میرے
محمدؐ کی شفاعت کی سبھی امید رکھتے ہیں   گروں گی میں بھی قدموں پر کہ شافی ما تقصیر میں میرے
محمدؐ تیری گلیوں میں پھرونگی مثل مجنوں میں   کہ محبوب خدا ہیں وہ صاحب معراج ہیں میرے
میں کہتی ہوں کہ اے لوگو مجھے للہ بتلاؤ   کہ ختم المرسلین کا گھر ساقی کوثر جو ہیں میرے
شہنشاہوں کے شاہوں سے یہی ہے آرزو میری   بلا لو اب مدینہ میں کہ دم دو چار ہیں میرے
شہ لولاک کی ہستی منقش دل پہ ہے میرے   حرم کے پانچ دروازے مفرح قلب ہیں میرے
خوشا قسمت کبوتر ہیں جو مجھ سے لیگئے بازی   گنگتے بولتے صل علیٰ ختم المرسلین میرے
میری ڈوبی ہوئی کشتی خدایا بحر عصیاں میں   نکالینگے میرے آقا وہی ہیں ناخدا میرے

نعت شریف

خوشا قسمت جو جاؤں جب مدینے کی گلی دیکھوں   مجھے بھی اپنی ہمسائی بناؤ یا رسول اللہ
تڑپتی ہوں بلکتی ہوں محمدؐ نام لے لے کر   سبز گنبد کا نظارہ کراؤ یا رسول اللہ
میں لیکر خاک روضے کی ملونگی اپنے چہرے پر   مجھے بھی اپنی دیوانی بناؤ یا رسول اللہ
نہ ہے قسمت جو دیکھوں روضہ انوار کی سبز جالی   مجھے بھی اپنی چوکھٹ پر بلاؤ یا رسول اللہ
نقشہ تیری مسجد کا منقش تیرے منبر کا   خدارا خواب میں جلوہ دکھاؤ یا رسول اللہ
بہاؤں اشک آنکھوں سے مقابل ہو کے با حسرت   خدا سے مغفرت میری کراؤ یا رسول اللہ
میرا دم گھٹتا جاتا ہے لبوں پہ ہے پیاس کے مارے   مجھے بھی جام کوثر کا پلاؤ یا رسول اللہ